

прем'єр-міністра з питань європейської та євроатлантичної інтеграції та галузевими міністерствами, наразі розробляється спільний комунікаційний план інформування громадськості стосовно суті конкретних реформ в рамках виконання Угоди про асоціацію.

Реалізація такого плану вимагатиме від комунікаційних відділів ключових інституцій виконавчої влади додаткових знань та навичок, щоб доступно пояснювати виклики та переваги реформування країни. Задля цього комунікаторам важливо самим перш за все мати достеменні знання та розуміння. Важливим є також залучення громадськості до різних процесів реформування, таким чином пошук нових форм співпраці з громадянським суспільством є актуальним.

У підсумку варто зазначити таке. Схвалення Стратегії та затвердження плану заходів щодо її реалізації передбачає відповідне бюджетне фінансування інформаційних кампаній з євроінтеграції, що не було характерним для попередніх років, так як кампанії фінансувалися коштами донорів. Разом з тим, кошти, закладені в бюджет для реалізації Стратегії, поки далекі від реальних потреб для потужного інформування з боку держави [8];

Досвід урядових інституцій у попередніх роках щодо проведення інформаційних кампаній з євроінтеграції дає підстави для побоювань щодо реального досягнення задекларованих цілей та ефективного використання бюджетних коштів.

Впроваджуваний механізм соціологічних зрізів поінформованості населення України про зусилля Уряду щодо європейської інтеграції України видається нам недостатнім для оцінки змін середовища.

Залишається досить високою вірогідність формального підходу до реалізації Стратегії, оскільки у цій системі інформаційних джерел державні службовці, які відповідають за інформування населення, на практиці не завжди компетентні, незнайомі з основними моментами європейської інтеграції, та тим, що являє собою ЄС. А це негативно впливає на формування цілісного розуміння євроінтеграційних реформ.

Отож, налагодження ефективної комунікації з питань євроінтеграції можливе лише за спільної, детально продуманої, участі як донорських інституцій ЄС з однієї сторони, так і урядових інституцій, органів місцевого самоврядування, організацій громадянського суспільства, бізнесу – з іншої.

Список використаних джерел

1. Асоціація для України й для тебе // [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.association4u.com.ua/index.php/uk/about-us>.
2. Про державні програми з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України на 2004 – 2007 роки: Указ Президента України від 13 грудня 2003 р. № 1433 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1433/2003>.

3. Про затвердження Державної цільової програми інформування громадськості з питань європейської інтеграції України на 2008 – 2011 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 2 липня 2008 р. № 594 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/594-2008-%D0%BF>.

4. Про затвердження плану заходів на 2018 рік з реалізації Стратегії комунікації у сфері європейської інтеграції на 2018 – 2021 роки : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 25 квітня 2018 р. №272-р // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/en/272-2018-%D1%80>.

5. Про затвердження Стратегії інтеграції України до Європейського Союзу: Указ Президента України від 11 червня 1998 року N 615/98 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/615/98>.

6. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері інформування та налагодження комунікації з громадськістю з актуальних питань європейської інтеграції України на період до 2017 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 березня 2013 р. № 168 // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/168-2013-%D1%80>.

7. Про схвалення Стратегії комунікації у сфері європейської інтеграції на 2018 – 2021 роки: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 25 жовтня 2017 р. №779-р // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.kmu.gov.ua/ua/npras/250383204>.

8. Уряд затвердив План заходів з реалізації Стратегії комунікації євроінтеграції // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/uryad-zatverdiv-plan-zahodiv-z-realizaciyi-strategiyi-komunikaciyi-yevrointegraciyi>.

Ірина ЛОЗИЦЬКА

аспірантка кафедри права

та європейської інтеграції ДРІДУ НАДУ

АКТУАЛІЗАЦІЯ ЗАВДАНЬ ВПРОВАДЖЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ МОДЕРНІЗАЦІЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ

Актуальність теми дослідження теоретико-методологічних засад імплементації зарубіжного досвіду реформування публічного управління в Україні, визначення організаційних та інституціональних засад теоретичного аналізу такого досвіду пов'язана з тим, що за 27 років незалежності України, як свідчать реалії сьогодення, не вдалося побудувати достатньо функціональну та усталену систему публічної

влади, яка була б покликана здійснювати публічно-управлінські функції та надання якісних публічних послуг громадянам України. Такий стан речей обумовлений перш за все, недосконалістю багатьох елементів механізму державного управління, який дістався у спадок від адміністративного режиму радянських часів. Подолати багато недоліків у сфері сучасного публічного управління можливо шляхом здійснення адміністративної реформи, метою якої є поетапне створення на наукових засадах ефективної і демократичної системи державного управління, що має бути достатньо прозорою для громадськості, максимально наближеною до потреб людини, а витрати на її утримання повинні відповідати фінансово-економічному становищу держави.

Адміністративна реформа виступає одним з напрямів реалізації запропонованої Президентом України Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020» [1], що поєднує сучасні концепції «європеїзації» публічного управління, формування нової парадигми публічного управління на основі принципів *New public management*, раціонального реагування на зовнішні та внутрішні виклики. Разом з тим, реалізація реформи може бути забезпечена у процесі вирішення проблеми поєднання у часі та у просторі таких інтегративних завдань: формування ефективної системи виконавчої влади на всіх рівнях управління, формування сучасної моделі місцевого самоврядування; формування умов взаємодії виконавчої влади та місцевого самоврядування на основі принципу субсидіарності. У такому форматі важливо врахувати зарубіжний досвід багаторівневого управління, формалізацію феномену делегування повноважень, проведення адміністративно-територіальної реформи, розвиток спеціальних механізмів публічного управління тощо.

На даному етапі процеси якісних змін (трансформацій) у національних системах публічного управління є вторинними, і залежать від комплексу факторів внутрішнього та зовнішнього впливу, й окрім глобалізації, факторами ризику для національних держав виступають проблеми самоідентифікації держав, гомогенності національної культури, питання забезпечення національної безпеки. Разом з тим, рівень наукового опрацювання сучасних процесів адміністративного реформування в контексті використання зарубіжного досвіду потребує більш ґрунтовного дослідження. Не повною мірою розкриті питання щодо визначення пріоритету впровадження такого досвіду, не визначені адаптаційні інструменти впровадження досвіду реформування, потребують подальшого вдосконалення й методологічні та організаційно-правові засади розробки нормативно-правових документів щодо імплементації зарубіжного доробку у сфері нормотворення для реалізації напрямів адміністративної реформи (розробка, закріплення у нормативних актах, визначення шляхів реалізації відповідних концепцій, стратегій, планів тощо).

Загальною метою теоретичного забезпечення модернізації

публічного управління виступає напрацювання організаційних та інституціональних засад впровадження зарубіжного досвіду адміністративного реформування. Зазначена мета досягається шляхом виконання дослідницьких завдань: по-перше, проаналізувати особливості зарубіжного досвіду реформування публічного управління й визначити на цій основі зміст та особливості трансформаційного процесу в публічно-управлінській діяльності; розкрити значення організаційного забезпечення здійснення адміністративної реформи для вдосконалення системи публічної влади, уточнити роль нормотворчого та законотворчого процесу щодо сприяння реалізації заходів адміністративної реформи; визначити актуальні проблеми інституціонального забезпечення сучасного адміністративного реформування в Україні. Разом з тим, потребують власного вирішення комплекс дослідницьких завдань сучасної юридичної науки у контексті впровадження зарубіжного досвіду (компаративно-адаптаційний підхід). Зокрема, важливо:

– визначити тенденції та особливості впливу сучасних європейських процесів на систему державного управління, у тому числі впливу європейських норм публічного управління на розвиток національної правової системи;

– уточнити зміст, сутність та правову природу парадигми публічного управління, напрями його сучасного розвитку і на цій основі теоретично обґрунтувати концепцію реформування системи національного права;

– систематизувати сучасні підходи до розподілу управлінських повноважень між різними рівнями публічного управління, дати характеристику основних функцій органів влади на національному та регіональному рівнях у системі завдань формування державної політики і на цій основі обґрунтувати необхідність дослідження інституту делегованого управління та делегованих повноважень;

– охарактеризувати політико-правові механізми гарантування, та захисту прав людини у контексті гуманізації державного управління.

Таким чином, мова йде про виокремлення системного дослідження реформування публічного управління, в основу якого покладено компаративно-адаптаційну модель реформування та принцип гуманізації державного управління, побудовані на традиціях публічного управління Європейського Союзу та країн-членів ЄС. Водночас, доцільно обґрунтувати узагальнений комплекс засобів удосконалення публічного управління на наддержавному, центральному, регіональному й галузевому рівнях через поєднання технологій соціально-економічного розвитку й організаційно-управлінських механізмів, а також дослідити їх специфічні зв'язки. При цьому сутність інструментів адміністративно-правового регулювання таких процесів визначено через обґрунтування їх імперативного характеру та можливості застосування інноваційних механізмів адміністративного регулювання.

2014 року почався новий етап адміністративної реформи, у межах якого проведені фундаментальні зміни в системі органів державної влади. Ініційований Президентом України новий курс на модернізацію всієї системи потребує на сьогодні у першу чергу принципово нового підходу до адміністративного реформування, розробки концепції формування відкритої системи публічного управління на основі сучасних європейських принципів адміністрування. Важливим завданням формування організаційно-правових засад державного управління в Україні є приведення системи влади у відповідність до світових (європейських) стандартів суспільного управління, з урахуванням національних інтересів і процесів структурування наднаціональних систем. На часі – напрацювання методології дослідження конституювання інтеграційного процесу як комплексу зовнішніх факторів впливу на суспільні відносини, результатом якого виступає діяльність інституцій управління наднаціонального рівня згідно з принципами, що визначені у договорах ЄС.

Іван ЛОПУШИНСЬКИЙ

*д. держ. упр., професор,
заслужений працівник освіти України,
завідувач кафедри державного управління
і місцевого самоврядування Херсонського
національного технічного університету*

Олена КОВНІР

*к. пед. н., доцент кафедри іноземних мов
Херсонського національного технічного університету*

МОВНА ПОЛІТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: ОРІЄНТИР ДЛЯ УКРАЇНИ ХХІ СТОЛІТТЯ

Перспективний євроінтеграційний рух України означає, зокрема, й визнання європейських стандартів і в галузі мовної політики, оскільки світовий досвід доводить вирішальну роль мовно-культурного фактора у формуванні національних спільнот, а також що поширення однієї мови є найдієвішим чинником консолідації населення в межах однієї держави. Передові європейські країни насамперед прагнуть забезпечити повноцінне функціонування державної (офіційної) мови, гарантують збереження, розвиток і використання національних та регіональних мов, сприяють вивченню щонайменше двох іноземних мов.

Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання оцінювання, затверджені Радою Європейського Союзу в листопаді 2001 року, зокрема закріплюють положення про те, що «Рада прагне покращити якість спілкування між європейцями з рідною мовою та культурним підґрунтям. Адже поліпшення спілкування полегшує

мобільність та більш прямі контакти, що, у свою чергу, веде до кращого розуміння і до тіснішої співпраці. Рада також підтримує методи вивчення і викладання, які допомагають молодшим учням, так само як і старшим, формувати й розвивати навички, знання та вміння, необхідні їм для того, щоб стати більш незалежними у своїх думках та діях і більш відповідальними і готовими до співпраці з іншими людьми. У цьому аспекті дана праця сприяє розвитку демократичного громадянства» [1].

Захисту, збереженню і розвитку мов ЄС покликана забезпечити Європейська Хартія регіональних мов або мов меншин, яку було ухвалено 5 листопада 1992 року Комітетом Міністрів Ради Європи. Цей Документ має сприяти розвиткові передовсім тих мов, які, як сказано в преамбулі до нього, «є під загрозою вимирання» [2].

На восьмому пленарному засіданні Національної комісії зі зміцнення демократії та утвердження верховенства права 11 липня 2006 р. було запропоновано нову редакцію перекладу на українську мову вже не з російського перекладу (як це було спочатку зроблено), а з мов оригіналу (тобто з англійської та французької – робочих мов Ради Європи). В уточненому перекладі назва документа звучить так: «Європейська хартія регіональних або міноритарних мов», тобто меншинних, загрожених мов, що потребують захисту.

Закон України від 15 травня 2003 року №802-IV «Про ратифікацію Європейської Хартії регіональних мов або мов меншин» (Хартія підписана від імені України 2 травня 1996 року в м. Страсбурзі – *авт.*) закріплює положення про те, що «при застосуванні положень Хартії заходи, спрямовані на утвердження української мови як державної, її розвиток і функціонування в усіх сферах суспільного життя на всій території України, не вважаються такими, що перешкоджають чи створюють загрозу збереженню або розвитку мов (курсив наш – *авт.*), на які відповідно до статті 2 цього Закону поширюються положення Хартії» [3].

Як відомо, нині в Європейському Союзі, до якого входять 28 країн, – 24 офіційні мови.

«Мови містяться в серці європейського проекту: вони віддзеркалюють різні культури і водночас є ключем до розуміння цих культур», – зазначено в одній із доповідей Європейської комісії. Не потребує доведення думка, що громадяни, які володіють іноземними мовами, можуть скористатися всіма перевагами від вільного пересування Європейським Союзом і здатні легше звикнути до життя в іншій країні. Мовна компетентність є однією з найголовніших умов успішного працевлаштування та побудови кар'єри.

Мовна політика Європейського Союзу свідчить про надзвичайну важливість вивчення мов в інтеграційних процесах. Зростання ваги мовної політики позначилося й на структурі Єврокомісії. Якщо раніше вона перебувала у сфері відповідальності комісара ЄС із освіти, тренінгів,